

Forum dyskusyjne „Autoewaluacja”

*Łódź, 30-31 marca 2006
Raport końcowy*

1. Wprowadzenie.

Biuro Kształcenia i Koordynacji Kadr zorganizowało w ostatnich dniach marca 2006 roku dwudniowe forum na temat modeli i metod prowadzenia efektywnej ewaluacji projektów realizowanych w ramach programu Inicjatywy Wspólnotowej Equal. Uczestnikami spotkania byli przedstawiciele Partnerstw realizujących projekty w ramach inicjatywy Equal, z grup tematycznych A, G, D i F, które w ramach projektów zajmują się tematyką oceny i ewaluacji. Cele dwudniowego spotkania obejmowały: (1) przybliżenie uczestnikom skutecznych metod prowadzenia efektywnej autoewaluacji realizowanych projektów i wypracowanie najlepszych modeli ewaluacji dla poszczególnych działań; (2) wzajemne poznanie się przedstawicieli Partnerstw i ich projektów oraz pracowników instytucji zarządzającej, wymiana doświadczeń i stworzenie podstaw do funkcjonowania grup wsparcia (3) wypracowanie listy oczekiwań i potrzeb Partnerstw wobec Krajowego Systemu Wsparcia. Role ekspertów w spotkaniu pełnili: ekspert zagraniczny - Pani Alexandra Pavlovic, dyrektor zarządzający BDF (Balear de Desarrollo y Formacion) w Hiszpanii, oraz eksperci z Polski – Panie Beata Cieżka, Barbara Przybylska i Pan Jacek Chojecki. Eksperci uczestniczyli w pracach warsztatowych i moderowali prace w podgrupach szkoleniowych.

2. Przebieg forum.

Dwudniowe spotkanie miało charakter zajęć interaktywnych. Obejmowało: część wykładowo-prezentacyjną połączoną z dyskusją, przybliżającą pojęcie ewaluacji i pokazującą przykłady efektywnej, dobrze zaplanowanej i przeprowadzonej ewaluacji projektów; oraz wspólne omawianie poszczególnych zagadnień i przygotowywanie prezentacji w podgrupach warsztatowych. Praca w podgrupach, oparta na przykładach ewaluacji projektów Partnerstw reprezentowanych na forum, sprzyjała wymianie doświadczeń i wspólnemu omówieniu problemów na jakie natrafiają w realizacji projektów poszczególne organizacje, a przede wszystkim pozwoliła uczestnikom zapoznać się z innymi projektami realizowanymi w ramach Inicjatywy Equal w Polsce.

Wykłady wprowadzające do zajęć prowadził ekspert z Hiszpanii, Pani Alexandra Pavlovic. Celem wykładu było przybliżenie uczestnikom definicji ewaluacji i jej typów, pokazanie ścieżki planowania skutecznej ewaluacji, omówienia metod prowadzenia ewaluacji. Prowadząca zwróciła uwagę na różnorodne znaczenie ewaluacji: jako sposobu mierzenia przybliżania się do osiągnięcia celów, możliwości skuteczniejszego prowadzenia kolejnego działania w oparciu o wyniki ewaluacji poprzedniego, formę głębszego zaangażowania beneficjentów w projekt, uwzględniania punktu widzenia

uczestników w pracach zespołów zarządzających projektem itp. Omówione zostały także poszczególne typy ewaluacji (ex-ante evaluation - prowadzona przed rozpoczęciem projektu, ongoing evaluation – realizowana w trakcie trwania projektu, final evaluation – na zakończenie projektu oraz ex-post evaluation – służąca wyciągnięciu ostatecznych wniosków ze skuteczności prowadzonych projektów). Prowadząca wskazywała na znaczenie dobrego przygotowania się do prowadzenia ewaluacji: określenia podstawowych założeń (co chcemy osiągnąć poprzez ewaluację, w jaki sposób, kto ma prowadzić ewaluację i kiedy planujemy ją prowadzić), wyznaczenia w każdym partnerstwie osób odpowiedzialnych za prowadzenie ewaluacji i monitoringu – dobrze przeszkolonych do swojego zadania, rozpoznanie potencjalnego ryzyka etc.

W związku z zainteresowaniem uczestników duża część wykładu poświęcona została sposobom prowadzenia badań opinii odbiorców: sposobom określania grup docelowych, doboru metod badania do zamierzonych celów ewaluacji, określaniu kryteriów oceny etc.

Dużym zainteresowaniem uczestników cieszyła się prezentacja pokazująca działania ewaluacyjne na przykładzie jednego z hiszpańskich projektów.

Część warsztatowa forum obejmowała prace w trzech podgrupach. Każda grupa pracowała wspólnie z ekspertem w tematyce autoewaluacji. Grupy miały za zadanie: (1) wymienić się informacjami na temat swoich projektów (2) omówić cele ewaluacji, obszary ewaluacji, źródła informacji, czas realizacji, zasoby (3) przygotować prezentację planu ewaluacji wybranego projektu. Efekty pracy poszczególnych grup omawiane były wspólnie i wzbogacane opiniami ekspertów.

3. Wnioski

Grupy robocze wypracowały listę wniosków płynących z pracy w trakcie forum. Wnioski te odnosiły się zarówno do zagadnień, na które szczególną uwagę powinny zwracać same partnerstwa jak i do oczekiwań Partnerstw wobec podmiotów zewnętrznych w tym w szczególności ekspertów i Krajowego Systemu Wsparcia.

Uwagi dla Partnerstw:

- Konieczność szczegółowego opracowania procesu ewaluacji
- Należy wykorzystywać wyniki autoewaluacji działania 2 do lepszego prowadzenia działania 3
- Ważne jest precyzyjne określanie obszarów ewaluacji pamiętając, że muszą one być zgodne z prowadzonym projektem
- Należy korzystać z różnych źródeł informacji
- Ważne jest by reagować na sygnały o charakterze nieformalnym.
- Trzeba pamiętać by używać języka zrozumiałego dla badanych
- Należy dokładnie analizować wszelkie krytyczne informacje.
- Należy znaleźć w społeczności lokalnej ekspertów od ewaluacji i korzystać z ich wsparcia
- Ważne jest uświadomienie znaczenia procesu ewaluacji wśród wszystkich realizatorów projektu, a także wśród beneficjentów.
- Partnerstwa muszą wzajemnie korzystać ze swoich doświadczeń.

Oczekiwania wobec Krajowego Systemu Wsparcia

- **Stworzenie platformy wymiany doświadczeń dotyczących autoewaluacji, która posłuży Partnerstwom do wymiany doświadczeń, wymiany materiałów, wspólne omawianie napotykaných problemów, dzielenie się dobrymi rozwiązaniami.**
- **Organizacja szkoleń w tym zakresie dla przedstawicieli partnerstw.**
- **Kontynuacja spotkań służących wymianie doświadczeń w trakcie realizacji projektów.**
- **Stworzenie większej ilości materiałów na temat autoewaluacji.**
- **Poprawa istniejących podręczników tak aby dawały konkretne przykłady ewaluacji w oparciu o prowadzone wcześniej projekty.**
- **Wykorzystywanie ekspertów przy opracowywaniu materiałów na temat ewaluacji.**
- **Udostępnienie Partnerstwom na stronie Equal lub poprzez rozsyłkę pocztą elektroniczną bibliografii wydawnictw dotyczących metod badawczych.**
- **Udostępnienie Partnerstwom kontaktu z ekspertami w dziedzinie ewaluacji.**
- **Wprowadzenie do podręczników i materiałów informacyjnych bardziej przystępnego języka.**

4. Podsumowanie.

Uczestnicy w trakcie ewaluacji końcowej ocenili forum jako dobrą odpowiedź na ich potrzeby i oczekiwania. W zależności od doświadczenia i wiedzy początkowej uczestników w tematyce autoewaluacji wskazywali oni na to że: szkolenie zupełnie zmieniło ich postrzeganie ewaluacji (z konieczności wypełniania formularzy na dobre narzędzie przy ocenianiu skuteczności projektu); szkolenie pozwoliło im poznać różne metody ewaluacji i poszerzyć własny warsztat badawczy; szkolenie utwierdziło ich w pozytywnej ocenie strategii ewaluacji, którą opracowali dla projektu. Wszyscy uczestnicy chwalili możliwość wymiany doświadczeń i wzajemnego poznania się przedstawicieli różnych partnerstw, a także skuteczność pracy z udziałem ekspertów.

Paweł Narożny